

© TWAN WIERMANS

GLB na 2020 moet voldoen aan negen verwachtingen

De voorstellen van de Europese Commissie voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) na 2020 moeten het landbouwbeleid vereenvoudigen en doelgerichter maken. De negen doelstellingen leggen de lat wel hoog, in het bijzonder degene die betrekking hebben op milieu- en klimaatacties. Europees landbouwcommissaris Phil Hogan wees vorige week nogmaals op de noodzaak om op deze manier het landbouwbudget te kunnen verantwoorden, naar de binnen- zowel als de buitenwereld.

Jacques Van Outryve

Het Europees landbouwbudget staat onder druk. Dat is niet nieuw. Het is nooit anders geweest.

Met de brexit (minder inkomsten) en nieuwe Europese uitdagingen zoals migratie en defensie (meer uitgaven) is het voor het nieuw meerjarig financieel kader (MFK 2021-2027) wel bijzonder aantrekkelijk om nog eens aan de landbouwigtingen te zitten.

Er zijn in de loop der jaren telkens poli-

tieke uitwegen gezocht en gevonden om het Europese landbouwbudget politiek en maatschappelijk te verantwoorden, door het landbouwbeleid te verruimen en te beladen (lees: overladen) met bijkomende doelstellingen. De oorspronkelijke doelstellingen uit het Verdrag raakten hierdoor ondergesneeuwd. Het ging als volgt.

“Wat heb je het liefst?”, hoorden we een nieuwe commissaris met een nieuwe bevoegdheid zeggen bij de uitbreiding

van de Europese Commissie. “Een Europese commissaris voor Klimaat, met een eigen begroting waarvoor middelen van het landbouwbudget afgehouden worden, of een landbouwbeleid dat zich ook uitdrukkelijk zal openstellen voor klimaatacties?” Het laatste voorstel haalde het. Op een gelijkaardige manier was het landbouwbeleid al verruimd met een plattelandsbeleid en nadien ook met milieumaatregelen (*cross compliance*) ▶

Focus deze week

vergroening) om een politiek en maatschappelijk draagvlak voor het landbouwbudget te creëren.

De voorstellen voor het GLB na 2020 stellen dat 30% van de GLB-financiering voor plattelandsontwikkeling specifiek voorbehouden moet worden voor maatregelen gerelateerd aan klimaat en milieu. Naar verwachting zal trouwens 40% van de totale GLB-begroting moeten bijdragen aan klimaatacties, een Europees vastgestelde norm.

Maatschappelijk draagvlak

De EU is internationale verbintenissen aangegaan – in de WTO zowel als in het kader van migratie, op het vlak van klimaatverandering (COP 21/Parijs) en van de internationale ontwikkeling in het algemeen. Denk aan de 17 duur-

zaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties (zie *Boer&Tuinder* van 3 januari). Ook het GLB na 2020 zal dus geweten hebben.

Vandaag spreken de voorstellen van het GLB na 2020 van negen doelstellingen die – gelet op het nieuwe uitvoeringsmodel – jaarlijks op hun resultaten geëvalueerd zullen worden. Wanneer het van de voorstellen afhangt, is het gedaan met louter Europese regels en regeltjes naleven. Alleen het resultaat telt! Niet Europa maar de lidstaat (in ons geval de regio Vlaanderen) zal jaarlijks de resultaten met betrekking tot de Europese doelstellingen moeten aantonen, op basis van Europese criteria. Voor het overige krijgen de lidstaten de vrijheid en flexibiliteit om de doelstellingen in concrete

maatregelen om te zetten, aangepast aan de eigen situatie. De Europese Commissie heeft geleerd dat de universele aanpak van 'One size fits all' in de vorige hervorming zijn doel miste. De landbouw in de EU verschilt zodanig dat maatregelen alleen resultaat opleveren wanneer ze op maat gemaakt worden en wie kan die maat beter inschatten, vastleggen en controleren dan de lidstaat (deelstaat of regio)? Dat noemt de Europese Commissie vereenvoudiging. Dat is het ook, alvast voor haar.

Lidstaten zullen in het nieuwe GLB strategische plannen moeten opmaken voor pijler 1 (Europees Landbouwgarantiefonds/directe betalingen) zowel als pijler 2 (Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling) van het

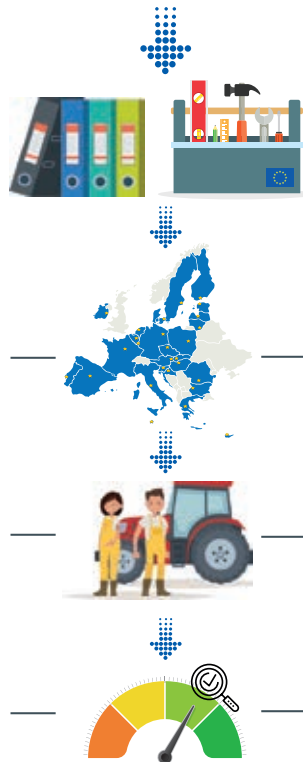

De lidstaten kunnen uitmaken welke maatregelen tot de meest doeltreffende en gerichte resultaten zullen leiden, rekening houdend met hun eigen omstandigheden.

Elk land stelt een strategisch GLB-plan op, met de maatregelen van zijn keuze. Het plan moet ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Commissie, die het voortdurend zal monitoren.

Met vooraf vastgestelde resultaatindicatoren wordt beoordeeld of vooruitgang geboekt wordt in de richting van de strategische doelstellingen van elk land.

Het nieuwe systeem voor het monitoren en het sturen van de uitvoering van het beleid heeft de mogelijkheid om te belonen en te straffen.

GLB. Die zullen vooraf door de Europese Commissie goedgekeurd worden, niet alleen door de Europese commissaris van Landbouw en Plattelandsontwikkeling, ook door collega's-commissarissen van Milieu en van Klimaatactie en Energie, want ook zij willen hun doelstellingen verwezenlijkt zien. "Regio's zoals Vlaanderen zullen hun strategische plannen nationaal op elkaar moeten afstemmen," zei Phil Hogan ons nog als antwoord op onze vraag.

De oorspronkelijke GLB-doelstellingen raakten ondergesneeuwd.

De negen doelstellingen

De Europese Commissie formuleert in haar voorstellen voor het GLB na 2020 negen specifieke doelstellingen.

- **Zorgen voor een billijk inkomen.** Het bieden van steun met het oog op een leefbaar landbouwbedrijfsinkomen en veerkracht op het hele grondgebied van de Europese Unie, ter ondersteuning van de voedselzekerheid.
- **Het concurrentievermogen vergroten.** Het vergroten van de marktgerichtheid en van het concurrentievermogen, onder meer door sterker te focussen op onderzoek, technologie en digitalisering.
- **Het machtsvenwicht in de voedselketen herstellen.** Het verbeteren van de positie van de landbouwers in de waardeketen.
- **Acties nemen in verband met klimaatverandering.** Het bijdragen aan een matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering.
- **Zorgen voor het milieu.** Het bevorderen van duurzame ontwikkeling en efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht.
- **Landschappen en biodiversiteit in stand houden.** Het bijdragen aan de bescherming van de biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen.
- **De generatiewissel bevorderen.** Het aantrekken van jonge landbouwers en vergemakkelijken van bedrijfsontwikkeling in plattlandsgebieden.
- **Werken aan vitale plattlandsgebieden.** Het bevorderen van de werkgelegenheid, groei, sociale inclusie en lokale ontwikkeling in plattlandsgebieden, met inbegrip van bio-economie en duurzame bosbouw.
- **De kwaliteit van voeding en gezondheid beschermen.** Beter inspelen op maatschappelijke vragen op het gebied van voedsel en gezondheid, waaronder de vraag naar veilig, voedzaam en duurzaam voedsel en de vraag naar dierenwelzijn.

Op basis van een brede *toolbox*, de zogenaamde Europese interventietypes, zullen lidstaten maatregelen ontwerpen die aansluiten bij de situatie van hun landbouwsector. Hieraan zullen rechtstreekse betalingen en/of uitgaven met middelen van het plattlandsontwikkelingsbeleid moeten voldoen. Op de verdere uitwerking van het GLB na 2020 met zijn 'groene architectuur' en eco-regelingen in de plaats van *cross compliance* en vergroening komen we beslist nog terug. De onderhandelingen in het Europese Parlement en de Raad van Ministers zijn in volle gang. De beslissing valt wellicht pas volgend jaar.

En Boerenbond?

Voor Boerenbond is het belangrijk dat Vlaamse boeren en tuinders in het nieuwe GLB na 2020 een leefbare en werkbare toekomst krijgen die rechtszeker is. Boerenbond vraagt een stimulerend en doelgericht beleidskader, dat aangepast is aan de realiteit op Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven. Pieter Verhelst, lid van het Hoofdbestuur van Boerenbond, somt voor ons de krachtlijnen op van zo'n beleid, dat op de eerste plaats gericht is op de 'verduurzaming' van het landbouwinkomen, gestoeld op innovatie, ondernemerschap en vakmanschap. Zonder een degelijk inkomen kunnen bedrijven zich niet aanpassen aan de snel veranderende omgeving. Voeg daar ook aan toe dat bedrijven toegang moeten hebben tot duurzame productiemiddelen om duurzaam te kunnen produceren. Het is positief dat Europa hierbij ook pleit voor evenwichtige samenwerkingsvormen en een versterking van de positie van de land- en tuinbouwer in keten. "Een leefbare sector kan voluit gaan voor een klimaatsslimme en klimaatrobuuste landbouw, met een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, een efficiënter energiegebruik en efficiëntere koolstofopslag, naast aanpassingen aan de klimaatverandering zelf. Ook een circulaire landbouw schrikt ons dan niet af. Samenwerking in allerlei vormen kan hierbij een hefboom zijn." ■

Pieter Verhelst

lid van het Hoofdbestuur
pieter.verhelst@boerenbond.be

Krachtlijnen

De belangrijkste krachtlijn van een GLB moet een verduurzaming van het landbouwinkomen zijn, zodat in deze snel veranderende omgeving ook snel geschakeld kan worden wat de bedrijfsontwikkeling betreft. En ja, het GLB moet zich richten op 'echte' landbouwers en moet nieuwe instroom en de generatiewissel vergemakkelijken. Dat geeft mee alle kansen aan innovatie, die de motor is van een duurzame ontwikkeling – naast ondernemerschap en vakmanschap, die gestimuleerd moeten worden om rendabel en dynamisch te blijven, in harmonie met de natuurlijke en maatschappelijke omgeving. Hiervoor zijn weerbaarheid en veerkracht nodig, net als een betere positie van de land- en tuinbouwer in de keten. Jazeker, bedrijfseconomische, bedrijfstechnische en organisatorische expertise zijn noodzakelijk, zoals ook het gebruik van (*big*) data en precisielandbouw. Een leefbaar bedrijf runnen is continu maatwerk. Zo moet ook het GLB maatwerk bieden.

“Het Europees beleidskader moet aangepast zijn aan de Vlaamse bedrijfsrealiteit.”